BIT Habitat

Memòria d'activitats 2020

Índex

1. BIT Habitat 3
2. Òrgans de govern 4
3. Eixos de treball 8
4. Projectes i iniciatives 9
4.1. La ciutat Proactiva 9
4.2. Agents TIC 11
4.3. Smart City Week 13
4.4. Exposició "Museu analògic de la desigualtat digital" 14
4.5. Informe "La bretxa digital a la ciutat de Barcelona" 15
4.6. Urban Data Desk 18
4.7. "I si...? Cicle de converses #desdecasa" 19
4.8. Volem ser el teu altaveu! 20
4.9. Programa Educatiu HaBITants 22
4.10. Gestió i administració de l'equipament municipal de Ca l'Alier 23
5. Col·laboracions 25
5.1. Citython 25
5.2. Congrés ISUF-H 25
5.3. World Data Viz Challenge 2020 Barcelona- Kobe 26
5.4. DataCity Lab 26
6. Quadre de comandament 28

1. BIT Habitat

BIT Habitat és una entitat sense ànim de lucre que té com a objectiu promoure la innovació urbana a Barcelona, en els seus vessants social, econòmic, urbanístic i tecnològic, per tal de donar resposta als nous reptes als quals s'enfronta la ciutat.

A més, promou iniciatives dirigides a crear una ciutat més sostenible i millorar la qualitat de vida de les persones que l'habiliten, a través d'una col·laboració amb vocació internacional entre la ciutadania, la universitat i els centres de recerca, el teixit empresarial i el sector públic.

BIT Habitat gestiona el Centre d'Innovació Urbana de Barcelona, ubicat a Ca l'Alier, antiga fàbrica tèxtil rehabilitada amb els màxims criteris d'eficiència i sostenibilitat.

La funció principal de BIT Habitat és fomentar la innovació urbana, impulsant el treball col·laboratiu amb la quàdruple hèlix (ciutadania, administració, empresa i acadèmia/recerca). Aquesta metodologia afavoreix:

- La implicació des de l'inici i l'avaluació contínua dels processos per part de la ciutadania.
- L'impuls i acompanyament de l'Administració pública.
- La millora competitiva i l'impacte positiu en el teixit econòmic.
- L'aprofitament de la recerca i el coneixement del teixit acadèmic i professional, tot ampliant-ne l'impacte en la societat.

Des de Ca l'Alier es vetlla pel manteniment d'una xarxa internacional d'actors al voltant de la innovació urbana, mitjançant la qual les ciutats, institucions i organitzacions comparteixen experiències i bones pràctiques en la cerca de solucions i tècniques innovadores que permetin millorar les ciutats.

2. Òrgans de govern

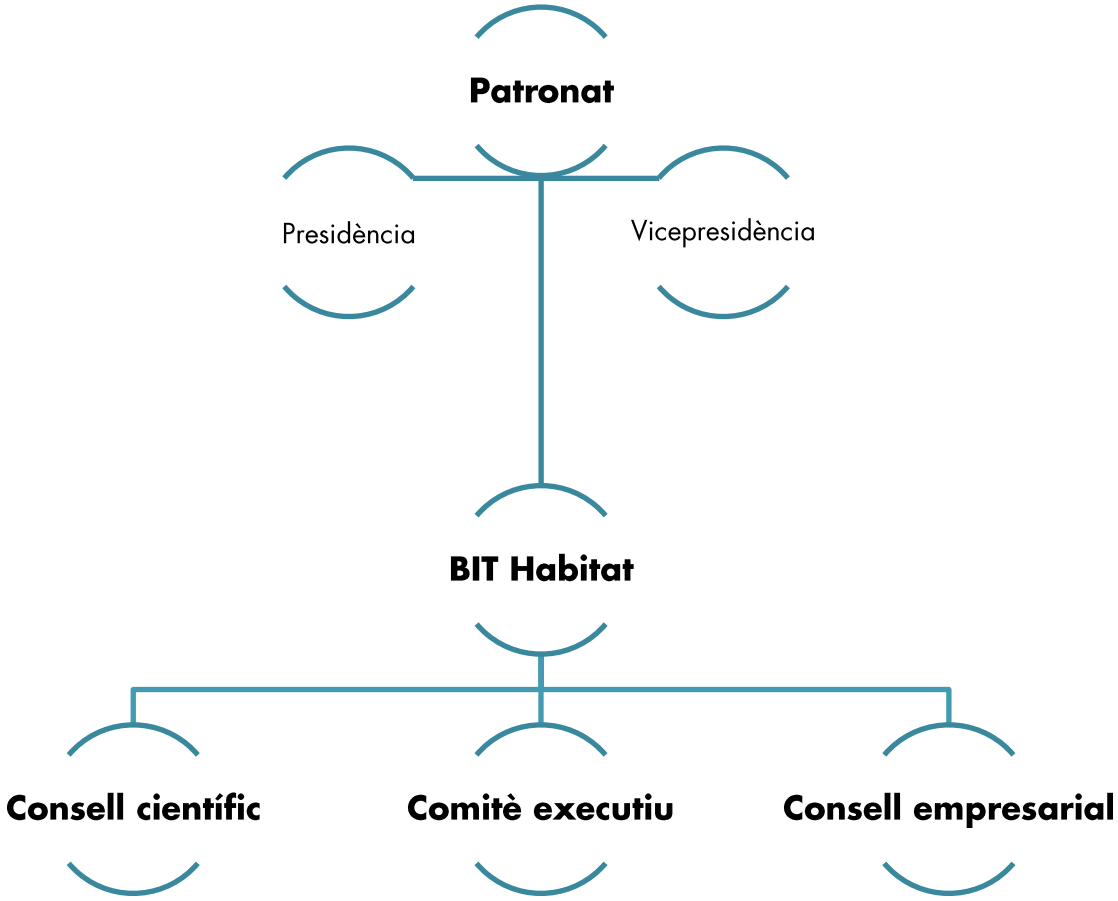

L'octubre de 2020, es van posar en marxa el Consell Empresarial i el Consell Científic en el marc dels òrgans de govern de la Fundació BIT Habitat. Les principals funcions d'aquests òrgans són les següents:

Consell Empresarial

- Col·laborar en la persecució dels fins i activitats de BIT Habitat.
- Presentar iniciatives i opinions d'interès.
- Oferir assessorament al Patronat sobre les qüestions que aquest sotmeti al seu coneixement i dictamen.
- Presentar propostes i informes que li siguin sol·licitats.
- Promoure la difusió de les activitats de la Fundació.
- Participar en projectes conjunts d'investigació.
- Nomenar dos patrons/es.

Consell Científic

- Assessorar en R+I.
- Assessorar en la concessió d'ajuts R+I.
- Vetllar perquè els projectes que es duguin a terme en el marc de BIT Habitat s'ajustin als principis ètics.
- Resoldre conflictes cientificotècnics.
- Designació de persones per a les Comissions de Treball.
- Elaboració de protocols i de guies de bones pràctiques en termes de recerca i innovació.
- Elaboració d'informes d'anàlisi i/o recomanacions sobre aspectes concrets.
- Nomenar 2 patrons/es.

Les persones que conformen els dos Consells són expertes en les principals àrees de rellevància que BIT Habitat ha determinat per impulsar els diferents projectes d'innovació:

- Sostenibilitat, emergència climàtica i economia circular.
- Urbanisme, Smart City, mobilitat, habitatge i infraestructura.
- Inclusió social, cultura, salut i igualtat.
- Governança i democràcia.
- Transformació digital i humanisme tecnològic.
- Economia i posicionament internacional.
- Innovació i recerca.

Composició Consell Empresarial

Nom i cognoms	Càrrec
Presidenta Pilar Conesa	CEO Anteverti, directora de Continguts SCEWC
Vicepresident Xavier Azemar	Director Centre de Colnnovació CISCO BCN
Secretari Carles Rivera	Coordinador gerent Pacte Industrial
Mara Balestrini	CEO Ideas for Change
Jordi Garcia Brustenga	Director d'operacions ENISA
Mariona A. Cíller	Cofundadora SokoTech
Jordi Marín	European Advisor CEI AMERICA
Maria Salamero	Directora d'Estratègia de Sostenibilitat i Comunicació Agbar
Ugo Valenti	Business Unit Director Fira Barcelona
Anna Gener	Presidenta i CEO de Savills Aguirre Newman Barcelona
Therese Jamaa	General manager GSMA, Mobile World Capital
Ramon García Bragado	Urbanista
Miquel Martí	CEO Barcelona Tech City
Carles Grau	CEO Mobile World Capital Barcelona
Antoni Gutiérrez-Rubí	Fundador i director de Ideograma

Gemma Batlle	Cap de desenvolupament de negoci TIC i Sector Públic Eurecat
Xavier Monzó	President 22@Network
Joan Ramon Barrera	President Fundació Cercle Tecnològic de Catalunya (CTecno)
Javier Creus	Saluscoop
Anna Grau	IT 4 Young Girls
Genís Roca	President RocaSalvatella
Núria Oliver	Comissionada de la Estratègia Valenciana de Intel·ligència Artificial
Anna Fornés	Directora Fundació Factor Humà
Ismael Palacín	Director de la Fundació Bofill
Xavier Testar	Professor del departament Biomedicina
Amaranta Herrero	Coordinadora Estratègica del Projecte Capitalitat Mundial de l'Alimentació Sostenible i de la Política Alimentària de Barcelona
M. Pia Fontana	Professora Universitat de Girona. Sòcia Fundadora City F.O.V. Urban Lab
Tomas Diez	Director de Fab Lab (IAAC)
Blanca Sorigue	Directora general Consorci de la Zona Franca
Maria Terrades	Directora Parc Científic de Barcelona
Montse Morera	vicepresidenta del Consell de Ciutat i presidenta del CAB
Alex Goñi	vicepresident del Consell de Ciutat i president de PIMEC comerç
Anna Balletbó	Membre del Consell de Ciutat i presidenta de Fundació Olof Palme
Mark Nieuwenhuijsen	Director de la Iniciativa de Planificació Urbana, Medi Ambient i Salut A ISGlobal"

Composició Consell Científic

Nom i cognoms	Càrrec
Presidenta Liliana Arroyo	Investigadora de l'Institut d'Investigació Social ESADE
Vicepresident Oriol Estela	Coordinador General Pla Estratègic Metropolità de Barcelona (PEMB)
Secretaria Hanna Abdullah	Investigadora Principal/Research Fellow, Global Cities Programme, CIDOB
Helena Cruz	Geògrafa
Beatriz Guijarro	PhD Smart Cities
Simona Levi	Cofundadora XNet
Zaida Muxí	Professora d'urbanisme UPC
Judit Carrera	Directora general CCCB
Mariona Tomàs	Professora Ciència Política UB
Oriol Nel·lo	President Consell Assessor del Pla de Barris
Ramon Ribera	Director Urban Transformation and Global Change Laboratory UOC
Victor Lapuente	Professor de Polítiques Públiques i Globalització ESADE
Mateo Valero	Director Barcelona Supercomputing Center
Enric Banda	Senior Advisor Barcelona Supercomputer Center
Cecilio Angulo	Professor d'Intel·ligència Artificial i Robòtica UPC
Victor Martínez de Albeniz	Director de recerca IESE

Juan Carlos Montiel	Subdirector Barcelona Regional
Mayo Fuster	Research Director at Dimmons - Internet Interdisciplinary Institute
Sara Moreno	Vicerectora de la UAB
Albert Cañigueral	Expert en economia col·laborativa
David Ferrer	Secretari de Polítiques Digitals. Generalitat de Catalunya.
Blanca Callén	investigadora i professora STS (Estudis Socials de Ciència i Tecnologia)
Roger Cots i Valverde	Secretari general Ajuntament Sant Feliu de Llobregat (expert dret administratiu)
Francina Alsina	Presidenta de la Taula del Tercer Sector
Carme Trilla	Presidenta de Habitat3
Itziar Lecuona	Professora e investigadora en robòtica
Maite Vilalta	Vicerrectora de la UB
Tania Adam	Periodista i productora cultural. Fundadora de Radio Àfrica Magazine
Clara Guasch Sastre	Consultoria en Sostenibilitat, Materials & Innovació, pensament interdisciplinari
Marc Montlleó	Director de Projectes Ambientals de Barcelona Regional
José Luis de Vicente	Comissari, escriptor i investigador (tecnologia, la innovació social, l'art i el disseny)
Rosa Suriñac	Directora d'aliances, incidència política i divulgació. Programa Global de Ciutats Resilients/ONU-Habitat
Dídac Ferrer	Cap del Gabinet d'Innovació i Comunitat (GIC) UPC

El conjunt d'òrgans de Govern de la Fundació BIT Habitat, conformen el que s'anomena la **Plataforma d'Innovació Urbana de Barcelona**, un espai de reflexió i interlocució que té els objectius següents:

- Definir les línies d'actuació que permetin impulsar la innovació urbana a Barcelona.
- Facilitar la participació dels actors locals que conformen l'ecosistema d'innovació urbana.
- Impulsar la innovació oberta i creuada.
- Valorar l'expertesa local.
- Identificar les bones pràctiques i proposar millores a les actuacions desenvolupades.
- Definir i prioritzar les futures línies estratègiques que han de ser incloses a l'agenda urbana.

3. Eixos de treball

Amb l'objectiu de dur a terme activitats d'interès públic dirigides al benefici de la col·lectivitat en el camp de la transformació urbana i la innovació, el pla de treball de BIT Habitat s'articula en quatre línies estratègiques:

Cocrear involucrant la quàdruple hèlix, amb l'objectiu de codissenyar i desenvolupar solucions innovadores que transformin i millorin la ciutat, generant un ecosistema innovador multiactor i multidisciplinari.

Transformar la ciutat de manera efectiva mitjançant iniciatives i solucions innovadores fruit del treball col·laboratiu i obert.

Divulgar, informar i sensibilitzar la ciutadania respecte a la importància d'acomplir les fites que marca l'Agenda 2030 i els 17 ODS. S'explicaran les actuacions i coneixements assolits en matèria d'innovació urbana, tot fomentant la imaginació cívica i el pensament crític envers els reptes als quals s'enfronten les ciutats contemporànies.

Educar les persones de totes les edats perquè coneguin, usin i visquin de forma conscient en el seu entorn urbà i entenguin el funcionament de la ciutat.

4. Projectes i iniciatives

4.1. La ciutat Proactiva

"La ciutat proactiva" és una convocatòria d'ajuts a la innovació urbana. Pretén promoure la innovació de manera oberta, plural i multidisciplinària, donant suport al desenvolupament i execució de projectes que generin un canvi urbà amb un retorn social quantificable i adreçats a aconseguir impactes positius i mesurables a Barcelona i la seva ciutadania.

Amb el seu llançament es planteja contribuir a resoldre dos reptes urbans associats a diferents àrees que han estat afectades de manera especial durant el 2020:

- Àmbit socioeconòmic, amb accions d'impuls de l'economia local: comerç de proximitat, treball, educació i cures, cultura i indústries creatives.
- Àmbit ambiental, amb accions de millora de la sostenibilitat i la resiliència urbana: hàbits i models de consum, descarbonització urbana, habitatge i barri.

La iniciativa s'adreça i convida a participar, de manera individual o consorciada, a pimes, empreses emergents, societat civil, unions temporals d'empreses, centres d'investigació i innovació, universitats, fundacions, col·lectius, cooperatives i entitats. Es valora de manera positiva les entitats que treballen amb enfocament interdisciplinari i les que ho fan amb una aproximació multiactor.

Es van rebre 217 projectes, dels quals 198 complien els requisits. El 68% dels projectes presentats corresponia a entitats o empreses, mentre que el 32% restant van ser propostes presentades per particulars. Els projectes es van distribuir de manera uniforme en les dues àrees d'actuació: el 53% dels projectes proposats plantejaven solucions als reptes de sostenibilitat ambiental, mentre que el 47% oferia solucions als problemes socioeconòmics locals. Les temàtiques principals dels projectes presentats van ser, en primer lloc, habitatge i barri amb un 24%, seguit de les àrees de treball, educació i atenció i descarbonització urbana, ambdues amb un 18% de propostes rebudes.

Els projectes rebuts que complien els requisits, van ser avaluats en una primera fase, per un grup de 33 persones avaluadores que correlacionaven la seva àrea d'expertesa amb les àrees abordades pels projectes. Es van seleccionar les 22 amb millors puntuacions per passar a la segona fase, on es requeria un major desenvolupament de la proposta.

En una segona fase, les 22 propostes van ser avaluades per tal d'identificar aquelles que finalment rebrien la subvenció. Un conjunt de més de 50 persones expertes en innovació urbana a nivell

local, amb representants del teixit empresarial, acadèmic, ciutadà i del govern de la ciutat, han estat involucrades en el procés de selecció a les dues fases. Al 2020 s'han destinat 500.000 euros per desenvolupar 6 proves pilot en el termini d'un any.

Entitat guanyadora	Títol projecte	Objectiu
Josep Maria Vallès	Barcelona Revolta't	Implantar la gestió descentralitzada de la matèria orgànica en cinc punts de recollida (escoles, menjadors col·lectius o restaurants) amb la participació d'un agricultor de proximitat que realitzarà la maduració del compost i l'aplicació del residu. Inclou una proposta pedagògica perquè el projecte esdevingui un recurs educatiu pels centres participants.
UPC	Co-diseny i co-fabricació de solucions de millora de la qualitat de vida en comunitats del Raval	Confeccionar de manera participada un Catàleg de microprojectes de rehabilitació d'aplicació a curt termini a l'interior d'habitatges i espais comuns al barri del Raval i reproduïbles a Ciutat Vella. Inclou la cofabricació i implementació de vuit prototips en habitatges i comunitats pilot.
Sistemes Avançats d'Energia Solar Tèrmica. Aiguasol	Fem Comunitat per a la Transició Energètica de Barcelona	Plataforma per l'autogestió de comunitats energètiques per a reduir el baix nivell d'aprofitament de les cobertes en edificis multipropietat i col·laborar per cobrir la necessitat que els habitatges s'aproximin a l'autosuficiència energètica mitjançant una plataforma digital.
Associació Iniciativa Barcelona Open Data	Dades obertes com a suport a les decisions del petit comerç	Incorporar l'ús de dades al petit comerç com a element d'avanç en la transformació digital, fent efectiu l'accés a un recurs públic -dades obertes- per prendre decisions intel·ligents amb una perspectiva d'apoderament digital.
Fundació Alícia, alimentació i ciència	Gent gran, autonomia, alimentació i xarxes comunitàries de suport i dinamització del teixit comercial	Dotar les persones grans d'un mínim de coneixements, habilitats i motivacions, i formar una xarxa activa que les ajudi a gestionar la seva alimentació amb la màxima autonomia possible, assegurant que sempre mengen de manera suficient, segura i adaptada a les seves necessitats.
IAAC	Co-mida Elements urbans verds para la co-producció d'energia i menjar	Desenvolupar un sistema modular vertical intel·ligent per al cultiu de plantes comestibles que, gràcies als bacteris presents a la terra, produeixi també l'energia elèctrica necessària per al seu funcionament.

4.2. Agents TIC

Agents TIC és un programa impulsat per l'Ajuntament de Barcelona i la Fundació BIT Hàbitat, que neix per enfortir la resiliència de la ciutadania vers les dificultats viscudes i els nous escenaris que sorgeixen per la crisi sanitària de la covid-19 i el compliment de tres objectius essencials: garantir l'accessibilitat a eines digitals (dispositius, espais i connectivitat), capacitar la ciutadania en l'ús d'aquestes eines i impulsar l'administració electrònica.

El programa Agents TIC es va posar en marxa el setembre del 2020, amb la contractació de sis agents, ubicats en les oficines que té la Xarxa de Resposta Socioeconòmica (XARSE) impulsada per Foment de Ciutat en el marc del Pla de barris de l'Ajuntament de Barcelona:

- El Raval: Oficina d'Habitatges.
- El Besòs i el Maresme: Casal de barri.
- Barris de la franja Besòs de Sant Andreu (que aglutina el Bon Pastor, Baró de Viver i la Trinitat Vella): Espai Via Barcino.
- Les Roquetes i la Trinitat Nova: Casal de barri.
- Zona Nord (Ciutat Meridiana, Torre Baró i Vallbona): oficines del Pla de barris.
- La Marina - Zona Franca: Casal de barri.

Aquests/es Agents TIC tenen la funció d'acompanyar i donar a conèixer a les persones usuàries aquelles eines tecnològiques que estan a la seva disposició per assegurar que puguin fer tots els tràmits telemàtics necessaris per aconseguir solucionar una gestió administrativa posterior, documentar les barreres més habituals en l'ús de les TIC i l'Administració electrònica i generar continguts d'interès respecte a les eines i els tràmits més demanats. Així mateix, després de cada servei d'atenció, els i les agents TIC emplenen un formulari dissenyat per entendre les casuístiques i el perfil de les persones ateses.

Entre els dies 21 de setembre i 31 de desembre es va dur a terme una anàlisi quantitativa i qualitativa de l'activitat desenvolupada pels i les agents que va permetre conèixer el perfil i les problemàtiques de les persones ateses. Al llarg d'aquest període, s'han atès presencialment 1.904 persones, a les quals, en el 59% dels casos, s'ha dedicat una mitjana d'entre 15 i 30 minuts. El nombre acumulat de tràmits resolts ha estat de 3.068.

El 80,5% de les persones ateses tenen menys de 55 anys i un gran nombre es troben a l'atur (82,8%). Una proporció rellevant no disposa del context cultural ni dels coneixements idiomàtics suficients per entendre els rols de cada instància administrativa o els processos que cal realitzar. Un 13% presenta barreres idiomàtiques i un 3% mostra dificultats relacionades amb la lectura.

Dues de cada tres persones ateses, ho ha estat per demanar la tramitació d'ajuts de tipus econòmic, principalment subsidis i prestacions per a la desocupació (33%). També són significatius els tràmits per sol·licitar l'ingrés mínim vital (21%) i la renda garantida de ciutadania (8%). Més d'un quart (27,5%) de les persones ateses demanen ajuda per sol·licitar i descarregar documents com ara certificats i volants, ja que els canals digitals de moltes administracions demanen equips i coneixements per sobre de les capacitats d'aquests usuaris. El 22,32% de les persones ateses tenen problemes per sol·licitar o usar les seves claus personals per operar amb les administracions públiques i no disposen de la identificació necessària per fer-ho.

L'anàlisi mostra com les dificultats d'accés i d'ús de les eines digitals per part de les persones vulnerables és molt més acusada que en la població general analitzada en l'enquesta "la bretxa digital a la ciutat de Barcelona, 2020". En aquest col·lectiu es produeix una intersecció de bretxes digitals que afecten els grups amb menys formació i de nivell de renda més baix amb altres, com són les desigualtats generades per l'origen cultural.

Aquestes desigualtats i dificultats són presents fins i tot en els col·lectius més joves que, tot i tenir un perfil de persona usuària més avançat, no disposen de les habilitats o els coneixements suficients per fer tràmits administratius digitals.

4.3. Smart City Week

L'Smart Citiy Week pretén ser un espai de reflexió i diàleg sobre el model de ciutat que volem construir, on la tecnologia esdevé una aliada fonamental per donar respostes als reptes que es plantegen. En aquest espai, s'impulsa la participació d'agents públics i privats locals.

Cada edició de l'Smart City Week ha girat entorn d'un eix temàtic i ha comptat amb la participació de persones expertes de reconegut prestigi en diversos àmbits. La tercera edició de l'Smart City Week es va celebrar del 9 al 15 de novembre de 2020. El tema principal sobre el qual es va centrar la major part del contingut va ser la inclusió digital, en aliança amb el Pla de Xoc per a la Inclusió Digital a Barcelona, presentat per l'Ajuntament l'agost de 2020.

La pandèmia ha posat de manifest com les ciutats s'han vist obligades a fer un salt tecnològic sense precedents, avançant cap a un nou model de ciutat on la tecnologia i la innovació esdevenen aliats clau: reforcen el sentit de col·lectivitat, permeten comunicacions ràpides i eficaces i dibuixen noves xarxes de connexions i relacions de proximitat, urbanes i metropolitanes. La inclusió digital és un element imprescindible per construir una ciutat més justa, resilient i inclusiva que, alineant-se amb les directrius de l'Agenda 2030, sense deixar ningú enrere.

A causa de la situació derivada de la pandèmia, aquesta tercera edició es va basar en un format digital, a diferència d'edicions anteriors. Gairebé totes les activitats es van retransmetre en directe a internet. Una oportunitat per arribar a un públic més ampli geogràficament i també a ponents internacionals. A més, les activitats van ser gravades i subtitulades i resten a lliure disposició a la xarxa per a aquelles persones interessades que no van poder connectar-se en directe a les sessions[1].

3ª Edició Smart City Week: "Reconnectem Barcelona"
9-15 Novembre 2020
2410 visualitzacions (amb data 20/11/20)
28 Entitats col·laboradores
35 activitats
45 hores de programació
98 ponents: 55 dones/43 homes

[1] https://www.barcelona.cat/smart-city-week/ca/

4.4. Exposició "Museu analògic de la desigualtat digital"

En el marc de la Smart City Week, es va desenvolupar l'exposició "Museu analògic de la desigualtat digital". La mostra, una performance que simula un museu d'art clàssic, uneix analògic i digital en sis peces que parlen sobre la desigualtat i les noves tecnologies.

Un espai que convida al públic general a reflexionar sobre la bretxa digital a través de l'art i les dades. L'exposició es troba a Ca l'Alier i es pot visitar tant físicament com digitalment[2].

[2] https://expobretxadigital.bithabitat.barcelona/Exposicio

4.5. Informe "La bretxa digital a la ciutat de Barcelona"

"La bretxa digital a la ciutat de Barcelona" és un informe que recull els resultats d'una enquesta realitzada a Barcelona a la tardor del 2020 on es van enquestar a 2.542 persones per analitzar la bretxa digital a la ciutat, així com l'impacte de la pandèmia en els usos de les eines digitals. L'objectiu d'aquest estudi, que inclou també elements de caràcter qualitatiu, és avaluar l'evolució de la bretxa des de l'anterior enquesta, realitzada el 2016, i analitzar com el confinament provocat per la crisi de la covid-19 ha modificat el comportament en l'ús de les eines digitals. Aquest informe esdevé un recurs cabdal per la identificació de les polítiques necessàries per a la inclusió digital a la ciutat.

L'enquesta mostra com la bretxa de connexió s'ha reduït notablement a Barcelona durant els darrers quatre anys i avui el nombre de llars no connectades és molt minoritari (8,1%) i concentrat en les persones de més de 74 anys.

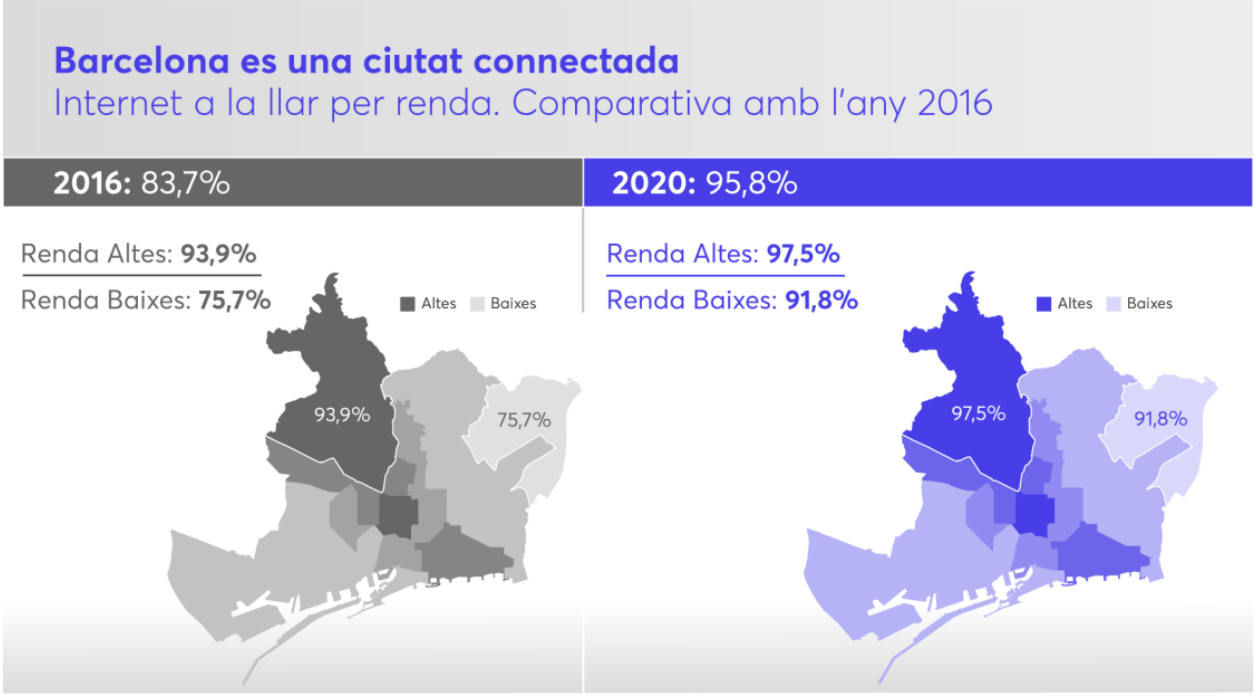

Tanmateix, la reducció de la bretxa digital ha fet emergir factors preexistents que segueixen condicionant el tipus d'accés i l'ús de les TIC. Aquests tres factors són: l'edat, la renda i el nivell formatiu i la situació laboral.

L'edat és un factor que condiciona l'accés entre la població però sobretot l'ús que es fa de la xarxa i de les TIC. El nombre i la diversitat dels usos decreix amb l'edat; el nivell formatiu influeix tant en els usos com en la tipologia de dispositius que s'utilitzen, i la renda condiciona la possibilitat de treballar i els recursos i les habilitats per seguir l'educació en línia, entre d'altres.

Finalment, l'informe posa en relleu els efectes de la crisi sanitària de la covid 19, que ha provocat una modificació del comportament digital de gairebé tots els grups socials, així com una

diversificació dels seus usos. La majoria de les persones no només han utilitzat més les TIC durant el 2020 sinó que s'han generalitzat determinades activitats en línia que abans eren minoritàries, com el teletreball, l'educació en línia i la tramitació electrònica. Activitats que han agreujat desigualtats prèvies, vinculades al tipus de treball, el nivell formatiu i les habilitats digitals.

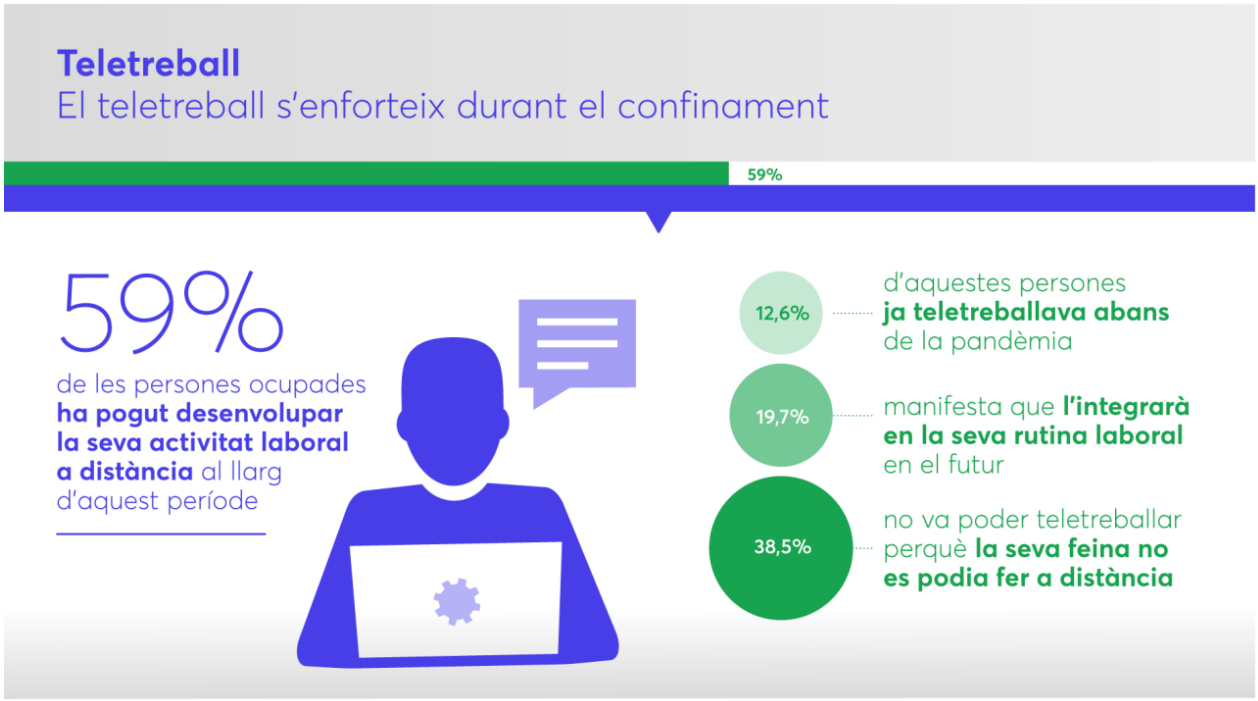

Aquesta realitat que s'extreu de l'estudi, ha estat contrastada també mitjançant un estudi qualitatiu del programa Agents TIC, que evidencia que la bretxa digital, vinculada no només a l'equipament sinó també a les habilitats digitals, és més profunda entre la població més vulnerable.

L'informe i els resultats de l'enquesta es poden consultar de manera oberta i permanent. Al web de BIT Habitat[3] l'informe, les dades a Open Data BCN[4] i les taules al web d'Estadística i Difusió de Dades[5].

[3] https://bithabitat.barcelona/
[4] https://opendata-ajuntament.barcelona.cat/
[5] http://www.bcn.cat/estadistica/catala/index.htm

4.6. Urban Data Desk

L'Urban Data Desk (UDD) és un visualitzador interactiu de dades urbanes i territorials que es troba al Centre d'Innovació Urbana de Barcelona, Ca L'Alier. Es tracta d'un visualitzador horitzontal de 6x4 metres controlat per 4 monitors tàctils. Aquest visualitzador, permet construir imatges de la ciutat a partir de diferents tipus d'informació georeferenciada com mobilitat, habitatge, espai públic, infraestructura verda, fluxos, equipaments o encreuaments de dades de diverses fonts, com per exemple, les dades de l'informe de la bretxa digital a la ciutat. En l'actualitat, s'està desenvolupant un pilot per representar els objectius de l'Agenda 2030.

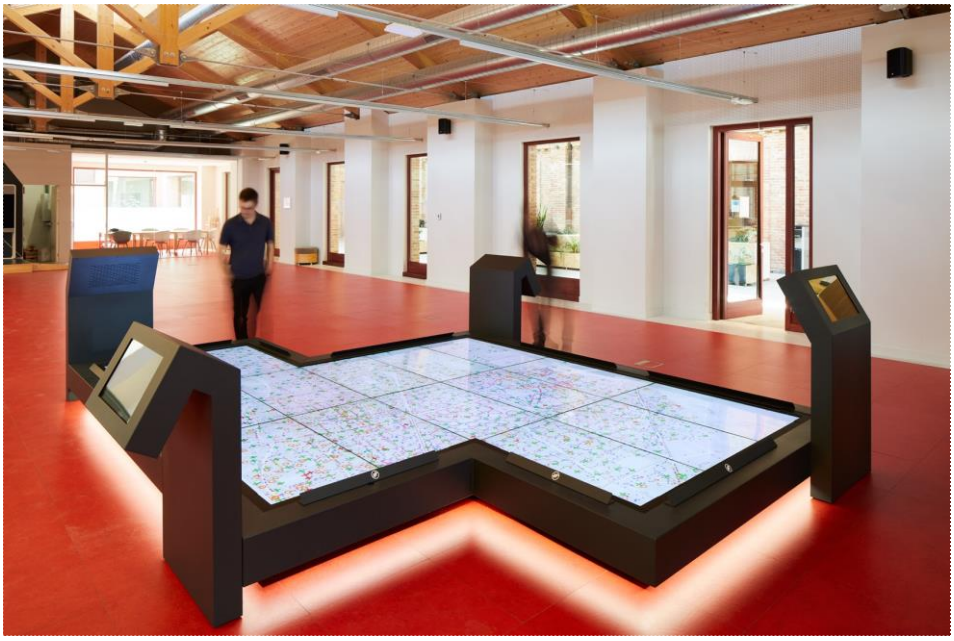

En ser un atles interactiu de dades de Barcelona, permet obtenir informació i fer una anàlisi i lectura de la ciutat, convertint-se en una eina de divulgació i educació. D'altra banda, és un instrument dirigit a facilitar la participació i cocreació de continguts, a més d'ajudar a la presa de decisions i generar estratègies col·lectivament. Esdevé una eina facilitadora de la transformació, ja que permet donar resposta interactiva a preguntes relacionades amb diferents paràmetres que defineixen la ciutat.

En un futur, amb l'UDD en ple funcionament i sense les restriccions derivades de la situació de pandèmia, es podran consultar aquests mapes, elaborats i reutilitzats per un públic objectiu divers, conformat per persones usuàries (expertes) i ciutadanes (amb qualsevol grau de coneixements generals i específics) que poden informar-se, opinar i projectar sobre el seu territori, els seus barris i les problemàtiques de la ciutat.

4.7. "I si...? Cicle de converses #desdecasa"

La pandèmia de la covid-19 ha generat un escenari d'incertesa excepcional d'escala global, on la tecnologia ha esdevingut l'aliat principal, ja que reforça el sentit de col·lectivitat i permet comunicacions ràpides i eficients. D'altra banda, posa en evidència el paper clau de la transformació digital en les nostres societats contemporànies.

Amb aquest marc de partida, BIT Habitat va organitzar, entre el 14 i el 23 d'abril de 2020, el cicle de diàlegs virtuals "I si...? Cicle de converses #desdecasa, un cicle de quatre diàlegs en directe centrats en com s'estava abordant, des de diversos àmbits, l'ús de les tecnologies com a via predominant en les relacions i comunicacions personals durant l'etapa de confinament. També van aprofundir en les bones pràctiques i especialment en les lliçons que se'n poden treure per a un futur obert i incert, i en el qual la digitalització tindrà cada cop més importància i presència.

Amb una durada aproximada de 50 minuts, les converses, moderades per la periodista especialitzada en dades Karma Peiró i amb ponents experts en la matèria, van estar seguides per més de quatre mil persones. El format de retransmissió en directe va permetre oferir al públic la possibilitat de compartir les seves preguntes i reflexions en viu. El cicle va quedar enregistrat i es pot veure al web municipal. Posteriorment, es va editar un llibre, on es fa un recull d'aquests diàlegs i reflexions compartides[6].

Conversa 1. I si... les dades deixen de ser meves? Drets digitals i sobirania tecnològica.

Conversa 2. I si... la meva vida virtual no em connecta? Com la interacció digital des de la intimitat forçada ha canviat la nostra relació amb les emocions, les persones i nosaltres mateixos.

Conversa 3. I si... educar és també innovar? Com la tecnologia juga un paper clau en el futur de l'educació i les lliçons no apreses.

Conversa 4. I si... la normalitat era el problema? Com l'excepcionalitat ha posat de manifest que la transformació digital és necessària.

[6] Llibre disponible en format digital a: https://bithabitat.barcelona/projecte/i-si-cicle-de-converses-desdecasa

4.8. Volem ser el teu altaveu!

Volem ser el teu altaveu! És un projecte que es va llançar a finals de març de 2020, amb l'objectiu de fer una crida a pimes o empreses emergents que tinguessin solucions ja desenvolupades, a punt per ser desplegades que donessin resposta a algun o diversos reptes derivats de l'emergència sanitària.

BIT Habitat es va marcar el repte de facilitar el desenvolupament de solucions tecnològiques innovadores, especialment de caràcter sociosanitari, que poguessin ajudar als col·lectius més vulnerables. Es van mobilitzar els recursos propis de la Fundació per donar visibilitat i posar en contacte a aquestes pimes o empreses emergents, amb els actors de l'ecosistema d'innovació per aconseguir que la solució pugues ser desplegada.

Es van rebre un total de 35 propostes i després d'una primera valoració i classificació, es van desestimar 5 per falta de dades o viabilitat de la proposta. Pel que fa a la resta, 30 propostes, es van difondre a través de la plataforma Decidim de la ciutat en el procés "Barcelona des de casa"[7] on es recollien propostes d'accions, activitats i iniciatives comunitàries sorgides a la ciutat durant el període de confinament. Addicionalment, algunes d'aquestes propostes es van fer arribar a l'Agència de Salut Pública de Barcelona, al Departament de residus i la Guàrdia Urbana.

Propostes difoses

Proponent	Descripció proposta
We are bravas_infocovid	Aplicació que permet identificar sobre google on estan els productes que necessites adquirir.
Worldreader	Sistema d'e-book per facilitar la lectura als estudiants. Aplicat a l'Àfrica.
Albaladejo	Oferiment de serveis d'impressió 3D.
smart monkey	Oferiment. Plataforma que permet optimitzar els desplaçaments logístics.
transperfect	Oferiment d'ordinadors per famílies.
Covid19es	Simulador de previsió d'infectats per covid-19.
Hakovid.cat	Hackaton de solucions web o aplicació per fer front a la covid-19.
Santiago Pérez plataforma	Plataforma d'ajuda al comerç de pobles i ciutats.
HumanITcare	Plataforma de seguiment dels pacients per part dels professionals.
Paisanos creando	Dues aplicacions web per trobar béns de primera necessitat i altre d'assistència al diagnòstic.
Homeless entrepreneur	Web per identificar persones sense llar i també per poder fer donacions.
Efebé	Proposen un tractament dels interiors d'edificis amb materials fotocatalítics per disposar d'ambients més saludables.
PlasticExpress	Oferiment comercial de producte de pantalles de metacrilat.

[7] https://www.decidim.barcelona/assemblies/BCNdesdecasa?locale=ca

Propostes traslladades a l'Agència de Salut

Proponent	Descripció proposta
Centre d'intel·ligència Artificial	Oferiment de màquina 3d per fer viseres.
Miray neat	És un sistema de polsador avis a l'infermer/a. Producte existent al mercat.
Respirador 3D	Prototip de respirador en fase de laboratori, cal validació real i fabricació.
SEC-Ventilador mecànic	Prototip de ventilador mecànic. La producció pot ser de 7 dies després de finalitzar la part de desenvolupament.
Trivial	Sistema d'informació del coronavirus amb 160.000 usuaris registrats.
Barroso epi's	Prototip. Mascareta protectora de la cara que inclou sistema ionitzant per eliminar el virus.
Olivella	Serveis de consultoria per a la cerca de material sanitari.
Psious	Oferiment de 1000 sessions terapèutiques psicològiques.
Argelichnetworks	Oferiment de respirador/mascareta.
Leiat	Oferiment de fabricació de respiradors 3D.

Proposta traslladada al cos policial

Proponent	Descripció proposta
Akuaro-hub mobilitat	Sistema per informar i controlar els desplaçaments que vol fer un ciutadà. Format aplicació mòbil.

Proposta traslladada al Departament de residus

Proponent	Descripció proposta
Thermowaste	Construir una planta de tractament de residus que elimini el virus dels residus.

4.9. Programa Educatiu HaBITants

El programa HaBITants és un projecte pilot promogut per la Fundació dirigida a docents de 5è i 6è de primària i 1r i 2n d'ESO. El 2020, es va iniciar la implantació d'aquest programa a dues escoles del districte, arran d'una petita col·laboració establerta els anys anterior per parlar de ciutat i edificis intel·ligents a l'escola.

L'objectiu general del programa és empoderar i facilitar eines al professorat per tal que pugui acompanyar als i les seves alumnes en el seu desenvolupament com a agents crítics, autònoms i actius en el seu territori, perquè aquest esdevingui un lloc inclusiu, segur, resilient i sostenible.

Així doncs, el programa pretén que el professorat se senti plenament capaç, capacitat i segur per a acompanyar l'alumnat en un recorregut d'aprenentatge vivencial.

4.10. Gestió i administració de l'equipament municipal de Ca l'Alier

Dins dels objectius del marc estratègic de BIT Habitat, s'inclou l'intercanvi de coneixement entre els diferents actors de la quàdruple hèlix. En aquest sentit, dins del que va permetre les directrius i restriccions derivades de la pandèmia, Ca l'Alier ha acollit diverses activitats de trobada entre organitzacions, institucions i entitats, tant de l'àmbit ciutadà com de recerca, el món empresarial i el sector públic, per tal de compartir coneixements i bones pràctiques al voltant de la innovació urbana. Durant 2020, Ca l'Alier ha albergat els següents actes i activitats:

Gener
Fins al 2 de gener: exposició dels materials del Smart City Expo World Congress.
14, 16, 29 i 31 de gener: jornades de l'equip de Direcció de l'IMI sobre metodologies ITIL.
15 de gener: jornades internes de CISCO.
20 de gener: jornada Actig, diàleg per determinar la incidència i la posició de la geoinformació en la universitat, la societat, les empreses i l'administració.
29 de gener: roda de premsa de l'empresa Idencity.Presentació de l'índex de mobilitat.
31 de gener: acte intern de CISCO.
Febrer
4 de febrer: visita de l'equip d'innovació d'Acció (Generalitat de Catalunya).
12 de febrer: acte intern de CISCO.
17 de febrer: jornada Actig: diàleg per determinar la incidència i la posició de la geoinformació en la universitat, la societat, les empreses i l'administració.
21 de febrer:taller sobre laqualitat de l'aire AirQast, organitzat per Lobelia.
Març
10 de març: visita IBEI - Curs amb PUCP. Visita d'estudiants del màster en Ciència Política i Relacions Internacionals, i del màster en Govern i Polítiques Públiques de la Pontificia Universidad Católica del Perú.
Setembre
28 a 30 de setembre: Congrés ISUF-H.
Octubre
25 d'octubre: Barcelona Open House (visita virtual).
Novembre
9 de novembre: inauguració telemática de la 3a edició de la Smart City Week.
9 de novembre: exposició el Museu analògic de la desigualtat digital.

Aquest 2020, es va iniciar la posada en marxa d'un nou Ateneu de fabricació a Ca l'Alier especialitzat en l'impuls de la innovació urbana amb el propòsit d'enfortir el teixit innovador i la capacitació de la ciutadania.

L'Ateneu es dotarà de la maquinària necessària per impulsar projectes específics d'innovació urbana, derivats dels diferents programes i projectes del comissionat i es complementarà amb la instauració d'un banc de proves 5G. Inicialment, aquest Ateneu només estarà operatiu sota demanda, i d'acord amb els projectes impulsats per BIT Habitat.

Per a la correcta posada en marxa de l'Ateneu de Ca l'Alier, calia executar algunes obres menors a l'edifici per tal d'adequar l'espai a les noves necessitats i a la maquinària que s'hi allotjarà. Per

això, es van requerir els serveis d'assistència tècnica per la redacció del projecte tècnic d'adequació de l'Operador 2 de la "Nau A", així com la direcció d'obres. També van caldre els serveis de fusteria i paleteria per la realització de l'obra d'adequació de l'espai.

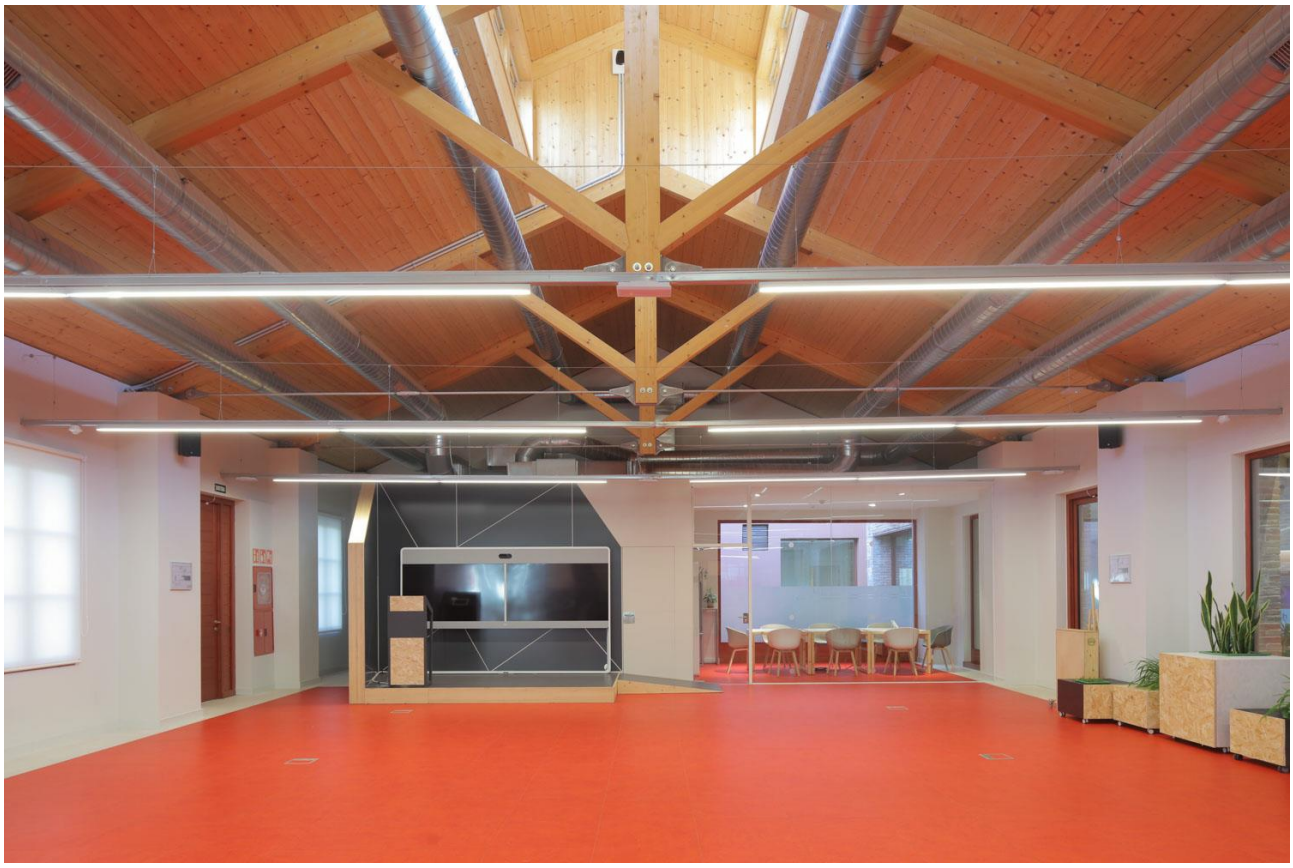

5. Col·laboracions

5.1. Citython

Citython és un projecte que s'emmarca dins de l'EIT Urban Mobility. Iniciat el 2018 en el marc de la Smart City Week, s'ha convertit en un esdeveniment internacional que ha perdurat en el temps, celebrant-se el 2020 la tercera edició en differents ciutats europees.

Citython promou la cerca de solucions innovadores als reptes de ciutat. L'edició de 2020, celebrada del 6 al 16 de juliol, va ser un hackathon en línia de 10 dies que va reunir ments creatives i curioses amb l'objectiu de trobar solucions als reptes de mobilitat als quals s'enfronta la gent de Barcelona després de l'etapa de confinament. En aquesta línia, es van definir tres reptes com a punt de partida per trobar solucions o propostes:

- Gestió d'àrees de gran flux de persones (ex. Zones de platja, mercats, centres comercials, espai públic, locals culturals).
- Models de mobilitat urbana ajustats als nous requisits de seguretat (zones per a vianants, línies ciclistes, mobilitat d'última milla, optimització de la mobilitat individual).
- Seguiment i millora de la qualitat de l'aire.

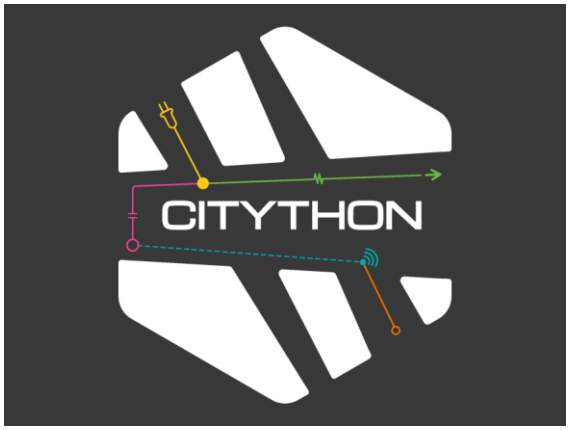

Van participar 40 persones, presentant 10 propostes en total. De cada repte, un jurat designat va avaluar les solucions presentades, i va seleccionar un equip guanyador per cadascun d'ells (tres equips guanyadors en total). Cada equip guanyador va rebre un premi econòmic de 1.500 euros i la possibilitat de presentar les seves solucions a l'Smart City Expo 2020 de Barcelona.

5.2. Congrés ISUF-H

L'International Seminar of Urban Form (ISUF) és una associació internacional dirigida a investigadors i professionals de l'àmbit de la forma urbana i dels camps relacionats amb el mitjà construït. Cal ressaltar el seu caràcter interdisciplinari així com la integració de múltiples àrees del coneixement i de la pràctica de la forma urbana, entre elles l'arquitectura, la geografia, la història, la sociologia i la planificació urbanística.

BIT Habitat col·labora amb ISUF-H (la xarxa regional de l'associació dels països de parla o tradició hispànica) i la Universitat Politècnica de Catalunya, la seva entitat gestora, posant a disposició l'espai de Ca l'Alier i amb l'organització d'activitats, emmarcades dins del Congrés del ISUF-H

"Forma Urbis i Territoris Metropolitans: Metròpolis en recomposició, prospectives projectuals en el segle XXI", celebrat el setembre de 2020 i que preveu una nova celebració, aquest cop presencial, al maig 2021.

5.3. World Data Viz Challenge 2020 Barcelona- Kobe

El World Data Viz Challenge és un concurs que té com a principal objectiu posar en relleu els desafiaments de les ciutats intel·ligents, convidant a participar fent propostes de millora, mitjançant l'anàlisi de dades i la seva visualització, que puguin ser útils en l'elaboració de polítiques públiques.

El concurs pretén també, fomentar l'ús de dades obertes publicades per diferents administracions, desenvolupar l'esperit crític envers l'ús de dades en l'entorn digital i incrementar l'exercici de la sobirania de les dades per part de la ciutadania.

Aquest concurs s'organitza de manera conjunta entre els ajuntaments de Barcelona i de la ciutat japonesa de Kobe. El 2020, la Fundació BIT Habitat va liderar l'organització de la tercera edició del concurs, comptant amb la col·laboració de la Direcció de Relacions Internacionals i l'Oficina Municipal de Dades de l'Ajuntament de Barcelona, principals organitzadors de les dues edicions anteriors.

La temàtica de les visualitzacions que es presentaven havien de reflectir una realitat o problemàtica de Barcelona emmarcada en els Objectius de Desenvolupament Sostenible que s'alineen amb l'Estratègia d'Impuls de l'Agenda 2030 a la ciutat. El període d'admissió del concurs va anar del 14 de setembre fins al 26 d'octubre de 2020 i es van rebre 28 propostes. Al novembre es van seleccionar les 5 finalistes i es va realitzar l'acte d'exposició de treballs i lliurament de premis final. El World Data Viz Challenge 2020 Barcelona-Kobe va atorgar en la convocatòria de Barcelona els següents premis: Premi Barcelona "World Data Viz Challenge 2020 Barcelona-Kobe", amb una dotació de 1.000 €, i una menció especial Universitats Barcelona "World Data Viz Challenge 2020 Barcelona-Kobe", amb un premi de 250 €.

5.4. DataCity Lab

DataCity Lab desenvolupa un model de col·laboració entre el sector públic i el privat basat en l'analítica de dades per trobar solucions innovadores als grans reptes de ciutat. En aquesta segona edició, llançada el setembre de 2020, el programa s'enfocà a donar compliment als objectius de l'Agenda 2030 de reduir a zero la pobresa energètica i incrementar la generació d'energia solar en l'àmbit urbà. Les dades posen de manifest que un 10,6% de la població de Barcelona es troba en situació de pobresa energètica i per l'altra banda, la ciutat disposa d'un alt potencial de generació solar de proximitat.

L'Ajuntament de Barcelona, a través del Comissionat d'Innovació Digital, l'Oficina Municipal de Dades (OMD) i la fundació Bit Habitat, col·labora amb el programa DataCity Lab. En l'edició de 2020, per la temàtica triada, va comptar també amb la participació de l'Àrea de Drets Socials i la Direcció de serveis d'Energia i Qualitat Ambiental. Així mateix, el repte comptà amb la participació

d'ACCIONA com a corporació col·laboradora i amb el Departament d'Analítica i Ciència de Dades de la Universitat de Barcelona, com a referent acadèmic.

Una possible solució per reduir la pobresa energètica dels col·lectius vulnerables, la que experimentarà l'empresa que ha estat seleccionada, seria obtenir excedents de generació elèctrica a partir de la instal·lació de panells solars i redistribuir l'energia generada als col·lectius esmentats.

Per poder analitzar la viabilitat d'aquest plantejament cal tenir en compte les limitacions tècniques i jurídiques actuals. Una de les principals limitacions imposa que els punts de generació i els de consum es trobin connectats en baixa tensió i a una distància inferior a 500 metres entre ells. Tenint en compte aquesta limitació, el repte partirà de l'anàlisi de tres superilles de Barcelona: Poble Nou, La Marina i Vila de Gràcia.

A través de l'analítica de dades energètiques es tracta de poder estimar i simular en quines zones de les superilles escollides seria viable subministrar excedents d'energia solar, generats des d'equipaments, espais públics, oficines, teixit comercial i industrial, cap als col·lectius vulnerables d'aquestes superilles.

L'empresa seleccionada pel conjunt d'actors del programa, IMPACT-E, és una empresa emergent que té com a missió facilitar la transició energètica a través del desenvolupament d'eines per a la planificació energètica urbana, a més de l'assessorament, formació i seguiment.

L'empresa va rebre un premi de 10.000 € per poder fer front a una fase inicial d'experimentació que tindrà una durarà de quatre mesos. Els resultats finals d'aquesta es presentaran públicament l'any 2021.

6. Quadre de comandament

Projectes i iniciatives	Dates claus	Estat	Recerca i innovació	Capitalització i valorització	Formació i educació	Projectes i territoris	Recursos i col·laboracions
La ciutat Proactiva	Juny-juliol 2020	En curs	✓	✓		✓	✓
Agents TIC	Setembre 2020	En curs		✓	✓	✓	✓
Smart City Week	Novembre 2020	Finalitzat	✓	✓	✓		✓
Exposició "Museu analògic de la desigualtat digital"	Novembre 2020	En curs			✓		
Informe "La bretxa digital a la ciutat de Barcelona"	Tardor 2020	Finalitzat	✓	✓	✓		
Urban Data Desk	2020	En curs	✓	✓	✓	✓	
"I si...? Cicle de converses #desdecasa"	Abril 2020	Finalitzat	✓	✓	✓		
Volem ser el teu altaveu!	Març 2020	Finalitzat	✓			✓	✓
Programa Educatiu HaBITants	2020	En curs		✓	✓		✓
Gestió i administració Ca l'Alier	2020	En curs		✓			✓

Col·laboracions	Dates claus	Estat	Recerca i innovació	Capitalització i valorització	Formació i educació	Projectes i territoris	Recursos i col·laboracions
Citython	Juliol 2020	Finalitzat	✓	✓		✓	✓
Congrés ISUF-H	Setembre 2020	Finalitzat	✓		✓		✓
World Data Viz Challenge 2020 Barcelona- Kobe	Setembre-octubre 2020	Finalitzat	✓	✓		✓	✓
DataCity Lab	Setembre 2020	En curs	✓	✓		✓	✓